

Архіви та історична пам'ять

Наша бібліотечна колекція, окрім книжок та журналів, включає в себе і велику кількість різноманітних архівних матеріалів. Ці документи можуть бути в різних формах та видах – це і друкована інформація малого формату, фотографії та аудіо записи, фільми й ефемерійні артефакти – усе, що документує історичну, суспільну, культурну та релігійну діяльність українців – як в Україні, так і в діаспорі. Ці документи часто є важливим джерелом інформації для науковців та дослідників, постачаючи їм маловідомі або приховані факти, які були недосяжними іншим способом. Часто архівні документи доводять вірогідність даної інформації, яка досі не була доказаною та існувала тільки як переказ чи здогад.

Колекціонування, зберігання та захист архівних збірок – це переважливе завдання, переважливий обов'язок даного суспільства. І особливо важливим він є для таких націй, як Україна, що століттями була під владою ворожих держав, у чиїх інтересах було фальсифікувати, замовчувати, приховувати та нищити правду, щоб панувати та контролювати "ум своїх підданих", як писав Джордж Орвел у своїй книжці "1984". Населення вільних та незалежних націй звичне оберігати національні скарби для грядущих поколінь. Культурні установи, просвітнянські товариства таких держав привчають населення дорожити своєю спадщиною. Нації, які були поневолені та перебували під контролем ворожого режиму, мусіли пристосовуватися до диктаторських вимог та не сміли висловлювати своїх думок, а тільки годитися з усім, чого вимагав диктаторський режим. Хто б ухилився від режимних наказів і режимного думання був би покараний, а вільнодумні твори, в яких була виявлена правда, знищені. Але у багатьох випадках у таких невідрадних ситуаціях завжди знайшся відважний, хто ризикував своїм життям, щоб зберегти та заховати

заборонені твори чи матеріали. Ці матеріали з часом були віднайдені, поширені та послужили відкриттю правди.

Український народ безмежно постраждав від автократних деспотичних режимів. Вони відбирали у нас наше ім'я, фальшували нашу історію, принижували нашу культуру, нищили нашу спадщину. Ця невідрадна та трагічна ситуація спонукала українських емігрантів в Америці допомогти своїм рідним братам в Україні у їхніх зусиллях здобути незалежність, зберегти українську спадщину і поінформувати світ про трагічне становище в якому знаходився український народ. Розкрити очі Америці і націям у вільному світі – це було завдання українських емігрантів у вільному світі. І вони робили усе, що було в їхніх силах. З цією метою українці в Америці заснували ряд інформативних та культурних організацій, таких як наш Музей і Бібліотека, де б колекціонувались та зберігались предмети української культурної спадщини. А найважливіше були сховищем архівних матеріалів з української історії та історії української еміграції в усіх проявах: культурних, суспільних, політичних та релігійних. Також почали видаватись потрібні англомовні інформативні матеріали, організувались політичні маніфестації, збирались кошти допомоги здобуття української незалежності. Архівні документи, які є очевидним доказом такої діяльності зберігаються у нашій бібліотеці, яку ми також називаємо Довідковим центром.

Існує переконання, що те, з якою дбайливістю дане суспільство піклується про збереження свого минулого (у даному випадку це історичні архівні документи), вказує на те, як глибоко воно досягнуло розуміння їхньої цінності. Хоча багато архівних колекцій були знищені в роки со-

ветської окупації, подібна кількість архівного матеріалу пропала через наше власне недбальство і байдужість та нерозуміння вартості таких документів. Незважаючи на невідрадні ситуації, іноді відбуваються чудодійні архівні відкриття. Архіви, які були загублені чи мали бути знищені, знаходилися.

Цього місяця ми відзначаємо 30 ліття відновлення української Незалежності. Безумовно документацію цих відзначень та святкувань треба збирати та зберігати для на-

ступних поколінь – це частина нашої історичної пам'яті. Наша бібліотека зберігає таку документацію. Допоможіть нам у наших заходах цінувати, зберігати та дбати про нашу історичну пам'ять.

Любов Волинець

На світлинах: зразки буклетів святкування Незалежності України, які знаходяться в архівах Українського Музею і Бібліотеки у Стенфордї, КТ

